

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Hegyben hűtéses hordva Vidékre szállás nélkül
 Egész évre 72 koronára Egész évre 84 koronára
 Nagyedőre 18 koronára Nagyedőre 21 koronára
 Egyszeri szám ára 30 fillér

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dessewicz-utca 5. Telefon: 2-03
 A szerkesztőség kéziratok elvételére és kiadására nem vállal felelősséget. Előfizetők és hirdetői a kiadóihoz forduljanak.

Zilahra ma bevonulnak a székelyek.

A körösvölgyi csapatok működésében taktikai pauza állott be. A 21. gyalogezred parancsnoksága az egységes kormányrendelet értelmében nem lép fel támadólag, bevárja a román kombattáns csapatok szükség szerű visszavonulását s aztán meghatározott tempóban követni fogja a visszavonulókat.

Ez a parancs okvetlenül meg akarja akadályozni azt, hogy *vér folyjon*. A magyar járőrökülöni mények nem nyomulhatnak közelebb az ellenséghez, mint

3 kilométer és ezt a distancot be kell tartaniok akkor is, ha a románok nem mozdulnának.

A csapatok töme pedig 20 kilométernyi távolsághon tartózkodhatik az ellenségtől és előnyomulásnál nem dobhat nagyobb tömegeket harcba.

Ennél defenzivebb és demokratikusabb harcmódot már el sem igen lehet képzelni. Az emberiessegre pedig különös gondot ügyelnek.

A körösvölgyi pauza tehát felsőbb parancsra következett be és a románok stagnálása volt közvetlen oka.

Míg azonban itt nálunk nem mozdultak a csapatok, fölünk északra ürvendés események következtek be. A délrecent hadosztályparancsnokság hivatalos jelentése szerint

a Szilágyisomlyóról elindult székely zászlóaljok tegnap Vaséczen állottak és ma bevonultak Zilahra.

Az egyöntetű taktika megkívánja tehát, hogy Körösvölgyben ne vágtassanak rohamlépésben előre, mert könnyű veszedelemnek tesszik ki a csapatlétséget.

A szilágyisági előnyomulás sokkal simábban folyik, mint a körösvölgyi. A jelentések csupán békés lefegyverezésről számolnak be, sehol sem került eddig fegyveres összetűzésre a dolog. A jelek arra vallanak, hogy hamarosan a Szilágyiságtól le a Bánátig egységes lendülettel indul meg a vértelen offenzíva, illetőleg a visszavonulók követése.

A centrumban operáló csapatok tegnapi teljesítményéről a dandárparancsnokság a következő hivatalos jelentést adta ki:

Nagyvárad, február 1. A románok Kissebes előtt a 43. számú őrháznál tegnap délután 5 órakor a sínket felrobbantották.

Ma délelőtti folyamán páncélvonatunkat a sínnek helyreállításá-

ban a románok erős géppuskatűzzel akadályozták meg.

Páncélvonatunk a tüzet géppuska és ágyutűzzel viszonzta.

Veszteségünk nem volt.

A jelentés tehát egy erélyes vállalkozásról számol be, amelyet a románok megakadályoztak. Nem engedték, hogy munkas osztagaink kijavítsák a felrobbantott sínket. Ezzel nyíltan dokumentálták, hogy még nincs szándékukban tovább visszavonulni.

Mint érdekes epizódot említjük meg, hogy a dandárparancsnokságnál tegnap katonai szolgálatra jelentkeztek a kolozsvári diákok és egyetemi hallgatók.

Kolozsvárról igen sokan elmenekültek s

most legyerve állanak. A jelentkezőket kiküldték a 21. gyalogezred parancsnokságához s az ezred azonnal fel is állította őket.

A tegnapi nap hadi krónikájához hozzátartozik a déli frontnak az a híre is, hogy Vaskóhról az odaérkező reguláris magyar csapatok elől a román gárdák kivonultak a községből a hegyek közé.

Lefegyverezésüire erős különítményeket küldtek ki.

A Nyírségben napról napra nagyobb mérvet ölt a toborzás. Szatmáron tegnap nagy ünnepély keretében zászlószentelés volt, amelyen 40-50 ezer főnyi magyarság vett részt.

A toborzás az Érmelléken is folyik s a hadügyminisztérium naponként kapja a jelentéseket a növekvő létszámról.

Megérkezett dr Katz Béla kormánybiztos kinevezése

A megye vezetését csak ideiglenesen látja el.

Megírjuk tegnap, hogy dr Katz Béla kormánybiztosi kinevezéséhez a minisztertanács esüörtökön megtartott gyűlésén járult hozzá és hogy a kinevezés a városi főispáni szék belsőlétre vonatkozik, a megyei ügyek intézését pedig csak átmenetileg bízza dr Katz Béla s!

Tegnap délután megérkezett a belügy miniszter távirata, amely hivatalosan értesíti dr Katz Bétát a kinevezéséről.

A sürgöny így hangzik:

Katz Béla kormánybiztos Nagyvárad.

Kormány eliderjesztésemre Nagyvárad város főispán kormánybiztossává kinevezte és Biharvármegye területére főispán kormánybiztosi teendőket ideiglenes ellátásával megbízta.

Belügyminiszter.

A kinevezést a Hivatalos lap mai száma közli.

Városi kórházat létesít Nagyvárad.

Nagyfontosságú közegészségügyi kérdéssel: egy városi közkórház felállításának ügyével foglalkozott tegnap Nagyvárad város együttes tanácsa, Rimler Károly polgármester elnöklése alatt.

A forradalom után a városi tanács felterjesztésekben kérte a belügyi és a honvédelmi minisztert, hogy a nagyvárad katonai járványkórházat engedjék át a város tulajdonába, hogy abból Nagyvárad városa városi kórházat létesítsen.

A hadügyminiszter az egész kórházat minden berendezésével együtt hajlandó is a városnak átadni, úgy, hogy az értéket később egy pártatlan bizottság állapítja meg.

Dr Mayer László v. főorvos javaslatát terjesztette ezután elő a polgármester. A főorvos a kórház azonnali polgári kezelésbe vételét és ezzel egy városi közkórház megállapítását javasolja. A kórház berendezését 380 ágygyal akként történe, hogy a

belgyógyászati osztály 100 ágygyal, a tuberkulózis osztály 75 ágygyal, a venerikus betegek osztálya 100 ágygyal és az izoláló osztály 30 ágygyal oszlatnék be. A kórház vezetésével dr Berkovits Reud tb. főorvos bizassék meg s ezenkívül lenne négy osztályorvos, három segédorvos és megfelelő számú ápolószemélyzet. A kórház ügyének intézésére egy bizottságot alakítsanak. A város eszközölje ki a kórház részére a nyilvánossági jogot.

Köszeghy József főmérnök jelentést tett a kórház és annak felszerelését illető becslési tárgyalásokról, amelyet a miniszter kiküldöttjeivel folytatott.

Azt tapasztalta, hogy a kiküldöttek túlmagasra akarja az értékeket megállapítani. Rámutat, hogy a fabarakokat magas összegért nem ajánlatos átvenni mert hamar avulnak és óriási összegbe kerül a fenntartás. A város ugyanis mieelőbb állandó állapotba óhajtja áthelyezni a kórházat.

Rimler Károly szerint arról van szó, hogy a kórházat azonnal megnyitassa a város. A város kimondhatja, hogy felállítja a városi kórházat.

Dr. Grósz Menyhért örömmel üdvözi a kérdést. Szükség van városi kórházra, mert kevés a közkórház Nagyváradon. A fő, hogy eziránt a lépések megtörténjenek. A barakkórház csak ideiglenes lenne, mert később ugyanis szükség lesz egy olyan állandó épületről, ahol az összes közegészségügyi intézményeket központosítsák. Ha a barakkórház drága lesz, állunk tőle, de elvileg menünk bele abba, hogy a városi kórház kell. Tárgyalják a barakkórház ügyét, hogy az március 1-én esetleg átvehető legyen. Elfogadja a főorvos javaslatát s Berkovits René drt bízzák meg, hogy Budapestre a nyilvánossági jogot eszközölje ki. A vezetéssel ideiglenesen Berkovits René drt bízzák meg s a többi orvosi állásokra az orvosok szabad-szervezetének kívánságai respektáltassanak.

Dr. Berkovits René az ápolási díjak megállapítását fejtegeti, hogy azok a költségeket fedezzék; de a városnak is kell áldozatot hozni.

Lukács Ödön azon véleményen van, hogy végleges határozatot ne hozzanak, csak elvileg állapodjanak meg. Tájékozást kell szerezni, hogy minő lehetéssel járna az átvétel és minő költségek lesznek s azután a Néptanács elé vigyék a kérdést. Ő már csak azért is szeretné a barakkórház átvételét, mert a telekre városrendészeti célokból is szükség lesz. Ha magas árat állapít meg a becsül-bizottság, menjenek a miniszterhez kisebb összeg kiegészítésére végett. Addig készítsék elő a szervezést.

Dr. Grósz Menyhért: Addig is lehet kérni a nyilvánossági jogot.

Bíró Márk hozzájárul Lukács érveléséhez. Azonban már most tegyenek lépéseket valamelyik kaszárnyának kórházi célra való átengedéseért. Majd a gyermekórház kifejlesztését sürgeti.

Rimler Károly kifejti, hogy a honvéd tüzérszállókat kérték közegészségügyi célokra, de még a miniszter sem tudja, mire lesz szüksége a katonaság részére.

Köszeghy József úgy értesült, hogy a csapatkórházakat megszüntetik s a beteg katonákat a civil kórházakban helyezik el. Felhívja a figyelmet a helybeli csapatkórházra, amelynek óriási telke van. Gondoljon a város ennek a megszerzésére. Amint hogy sürgős a szőlői legelő, a Komendansrét és az össi puszta egyrészének a megszerzése is.

Az együttes tanácsülés ezután elvben kimondta a városi kórház felállítását s a nyilvánossági jog kiegészítésével dr. Berkovits René drt bízza meg.

A békekonzferencia külsőségei. A párisi lapok érdekes tudósításokat közölnek a konferencia külsőségeiről. A legtöbb résztvevő komolyan hallgatja a tanácskozást. Vita alig van. A szónokokat hallgatással fogadják, sem tetszést, sem tetszésnyilvánítások nem hangzanak el a beszédek után. Lansing az ülések alatt tollrajzokkal szórakozik. Különösen sikerült az a rajz, mely az arabok két képviselőjét ábrázolja, akik egy szót sem értenek sem franciául, sem angolul, de mégis feszült figyelemmel hallgatják végig a tárgyalást.

Szénhiány miatt nem nyitható meg a szanatórium.

A tüdővész ellen védekező egyesület ülése.

A nagyvárad-i tüdővész ellen védekező egyesület igazgató-választmány-telepnap ülést tartott dr. Karácsonyi János c. püspök elnöksége alatt.

Elnök bejelentette, hogy gróf Széchenyi Miklós megyés-püspök karácsonyi ajándékkul 100 koronát ajándékozott az egyesületnek, dr. Bundala Mihály nagyprépost pedig 1000 koronás hadikölcsön-kötvény befizetésével az örökös tagok sorába lépett. — Köszönettel tudomásul vették.

Dr. Geró Sándor hosszabb jelentésben számolt be az egyesület életéről és a szanatórium ügyeiről. Bejelenté, hogy Nagyvárad városi önkormányzatának felajánlotta a szanatóriumot, de az iránt hiába kereste meg a román nemzeti tanácsot. Felvételre pedig már is sok beteg jelentkezett. Azt az eszmét vetette fel, hogy esetleg úgy lehetne a bajon segíteni, ha a szanatóriumot a város venné át.

Hosszu vita kerekedett a jelenlévők körül. Különösen a szanatórium átadását el-

nezték, mert az egyesület megfelelt feladatának.

Lukács Ödön kijelentette, hogy amíg a városnak lesz élelmiszere, a szanatórium betegeit ellátja étellel. Az igazgató-főorvos csak felvetette, hogy a szanatórium élelmezése és gazdasági ügyei jobban elláthatók lennének a város kezében.

Rimler Károly szintén kijelentette, hogy mint eszme vetetett fel a kérdés, hogy esetleg a város venné kezébe a szanatóriumot, ha azt nem bírja az egyesület fenntartani. Csak ártatlan beszélgetés volt.

Dr. Geró Sándor a betegek érdekében vetette fel az eszmét minden hátsó gondolat nélkül.

Dr. Molnár Imre semmiképp nem hajlandó odaadni a szanatóriumot, amelyet az egyesület nagy odaadással és áldozatkész-séggel létesített.

Dr. Meer Samu azt látja, hogy dr. Geró Sándor egyedül a szanatórium mielőbbi megnyitása s így a szegény betegek érdekében kereste a módokat, tehát csak a jó indulat vezette.

Dr. Karácsonyi János elnök rámutatott a háborús helyzetre, amely megbénította az egyesület működését. Indítványozza, hogy vegyék tudomásul az igazgató-főorvos jelentését.

Az igazgató főorvos jelentését tudomásul vették s megbízták egyben az igazgató-főorvost, hogy hasson oda, miszerint a szanatórium mielőbb megnyitható legyen.

Felvidékiek tiltakozása a cseh imperium ellen.

A városháza közgyűlési termében impozáns tiltakozásra jöttek össze a Nagyváradon tartózkodó felvidékiek és felvidéki születésűek. Elhangzott testvérek helyett is beszéltek, akik ma fájdalmas némaságra vannak kényszerítve és követelték, hogy

tegyék lehetővé ottmaradt övéikkel legalább a szabad levélbeli érintkezést.

Megható volt az elszáratott emberek jankijáltása a drága otthon után Vigasztalást találhattak testvérek erőfeszítésükkel és őszinte hitével fogadják dr. Bernolák Nándor egyetemi tanár, dr. Kravánszky Mór, Nosz Gusztáv lelkészt beavatóit.

A gyűlést Nosz Gusztáv főszállóskolai tanár nyitotta meg. Emelkedett lélekkel mutatott rá a végtelen szenvedésekre és hangoztatta, hogy ez a tiltakozás őszahangban van a wilsoni demokratikus elvekkel.

— A Tatra csúcsa a magyar nép égbanyuló rendíthetetlen hitét szimbolizálja, az a hegykoszoru pedig, amely a Kárpátokkal futja körül Magyarországot, kifejezője annak az egységesítő eszmeinek, hogy ebben az országban minden nép testvére egymásnak.

Lesújtó kritikával illette azokat a dühöngő kegyetlenségeket, amelyek most a Felvidék népét a barbárak karába lökte vissza. A zsufolt terem tapsai között fejezte be beszédét.

Uána dr. Kravánszky Mór prenciprei tanár olvasta fel a gyűlés határozati javaslatát.

A tiltakozó határozat.

Nagyvárad felvidéki származású polgárai és munkásai 1919. febr. 1-én tartott nyilvános gyűlésükön a következő határozatot hozták:

1. A gyűlés megdöbbenéssel szemléli az ország feldarabolására és különösen szőlő-

földjüknek, a magyar Felvidéknek elszakítására irányuló ellenséges cselekményeket, amelyek úgy a fegyverszüneti szerződéssel, mint a magyar állam jogával, a magyar állam területén élő népek kulturális, gazdasági és politikai érdekeivel, valamint a népek önrendelkezési jogával mereven ellenkeznek és az emberiség általános törvényeit is sértik.

A gyűlés ezekkel az ellenséges cselekményekkel szemben a legélesebb tiltakozást fejezi ki, az ország megszállott vidékeiben idegen hatalom alatt szenvedő polgártársai és különösen a Felvidéken lakó és az ellenség terrorja miatt akaratának szabad nyilvánításában akadályozott testvérei iránt pedig törhetetlen ragaszkodását és áldozatkész rokonérzését nyilvánítja.

2. Együttal emlékiratot intéz az entente hatalmak kormányaihoz, amelyben a Felvidék elszakítása ellen tiltakozását bejelenti és a magyar állam integritásának sértetlen fenntartását kéri.

3. Feliratot intéz a gyűlés a magyar kormányhoz és felhívja azt, hogy a magyar állam törvényes jogait a Felvidék védelmében úgy megfelelő diplomáciai uton, mint fegyveres erővel is biztosítsa. Megnyugvással veszi tudomásul a gyűlés, hogy e tekintetben már is örvendetes változás állt be és egyes fontosabb helyeken Köztársasági katonák a forradalom vívmányainak a legnagyobb áldozatokkal is védelmére kész munkássággal egyetértve a védelmi harcot felvették.

5. Felkéri a gyűlés a magyar fegyverszüneti bizottságot, hogy minden tekintéllyel hasson közre, hogy a Felvidéken lakó testvéreinkkel való érintkezés teljes szabadsága mielőbb biztosíttassék.

5. Végül felhívja a gyűlés az ország meg nem szállott területén lakó összes felvidéki származású polgárokat és munkásokat, hogy a Felvidék megmentése érdekében hasonló határozatokat hozzanak és azokat a csatlakozók nevének és születési helyének feltüntetése mellett a debreceni szervező bizottsággal (Széchenyi utca 33.) közölgék.

A javaslat elfogadása után dr. Bernolák

A debreceni egyetem szolidaritása.

Dr Bernolák Nándor nyilatkozata.

Nándor ismertette azt a terjedelmes memorandumot, amelyet a felvidék népe az entente kormányaihoz küld. Ebben a hatalmas elaborátumban felsorolja azokat a kiméletes atrocitásokat, amelyeket a csehek nap mint nap elkövetnek a Felvidéken. Az emberi és irott jogok kipróbált fegyvereivel száll sikra a jogtalan bandák tombolásával szemben és a művelt világhoz apellál.

A gyűlés résztvevői közül többen hozzászóltak a memorandumhoz és a legteljesebb egyértelműséggel ítélték el a csehek területtrábló törekvéseit.

A Szervező Bizottság ezután közli, hogy a propaganda plakátok költségeire a gyűjtés tovább folyik. Azok, akik erre a célra adakozni akarnak, az összeget a *Kath. Kör háznagyai hivatalához küldjék be.*

A Mükedvelő Gárda első kabaré délutánja.

Városszerte a legnagyobb érdeklődéssel várják a *Kath. Népszövetség* mai vig kabaré-délutánját. Hosszu idő után ez lesz az első alkalom arra, hogy a népszövetségi tagok és családjuk néhány kedélyes órát töltsenek együtt, vidám szórakozás közben. Látnyos házakban napok óta a mai kabaré délutánra készülnek, de nem kisebb a készülődés a fiatalemberek gárdájában sem.

A kabaré-délután *négy órakor* kezdődik ma délután a *Kath. Kör Szent László* termében. Ott fog először bemutatkozni a *Kath. Népszövetség ifjúsági mükedvelő gárdája*, mely több ilyen kedélyes délután rendezését vette programjába.

Az előadás műsora a következő:

1. *Prológ.* Elmondja: Balassa György.
2. *Táncszám.* Bemutatják: Varga Manci és Székely Irén.
3. *Dalok.* Éneklő: Szekernyés Annus.
4. *A hatalmas vadász.* Tréfás jelenet Gábor Andortól, előadják: Bereng Béla és Czékus Mariska.
5. *Monológ.* Előadja: Ktsv Mariánna.
6. *Valami hibája van.* Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Gondiner. Szereplők: De Lussan André orvos Bodnár János. Cecille a felesége Kiss Mariánna. Nanette szobalány Molnár Ilonka. Balancourt, a nagybácsi Bereng Béla. Színhely: Páris.

Az egyes számokat *Szekernyés Annus* konferálja.

Pénztárnyitás ó. u. *fél négy órakor*, az előadásnál a teremben a rendezői tisztet a népszövetségi csoportvezetői rendezők fogják betölteni, ezek sziveskedjenek *3 óra után* megjelenni.

Az előadás befejezte után megkezdődik a *tánc*, melyen a talpalávalót *Bura Sándor* zenekara fogja szolgáltatni. A tánc a záróráig tart.

Záróra előtt: Mindszenty Gedeon: Anyám sírián. Szaválja: *Keller Géza.*

Belépti díj: Zsöllye 4 K, támlásszék és kőzép erkély 3 K, oldal erkély 2 K. A 2 koronás jegy a táncban való részvételre nem jogosít. Jegyek előre válthatók a Tiszántúli kiadóhivatalában. A meghívó kívánatra felmutatandó.

A tiszta jövedelem felerészben a *Kath. Növendő Egyesület* anya- és csecsemővédő intézetét, felerészben a mükedvelői gárda azinpadai felszerelési alapját illeti.

Dr Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter és a budapesti tudományegyetem tanári kara közt tudvalevőleg éles harc folyik. Az egyetem eddig érintetlen autonómiáját a miniszter hét tanár erőszakos kinevezésével mélyen megsértette. A hét tanárt az egyes karok előzetes megkérdezése nélkül nevezte ki s a hét professzort az egyetem nem hajlandó akkreditálni. Azzal fenyegetődik, hogy nem veszi ki tőlük az esküt.

A miniszter az egyetem opponálására azzal felelt, hogy szükség esetén nem riad vissza az autonómia megnyirbálásától sem. Ugyanani fogja az új tanárokat, hogy a kormány kezébe tegyék le az esküt.

Eddig a budapesti egyetem egyedül állt a miniszter terrorjával szemben. Tegnap már pozitív formájában keringett politikai körökben az a hír, hogy az ország többi egyeteme is állást foglal a kérdésben.

A Felvidékiek tiltakozó gyűlésére tegnap Nagyváradra érkezett dr *Bernolák Nándor*, debreceni egyetemi tanár, aki az egyetem és a miniszter harcára vonatkozólag a következő érdekes intervjut adta:

— A debreceni egyetem jogi karának január 27-iki ülésén az egyik tag felvetette az ügyben az állásfoglalás kérdését. Ezt a kar el is határozta és kiküldött egy háromtagú bizottságot a határozat megszövegezésére. Erre a bizottságnak tagjai lettek: *Barabássy Kun* jászai miniszteri tanácsos, dr *Bernolák Nándor* prodekan és dr *Kun*

Béla egyetemi tanár. A határozatot el is készítették, ez azonban csak tegnap került döntés alá a kari ülésen, amelyen már nem voltam ott és így nem is ismerem.

A debreceni egyetem ezt az állásfoglalást saját kezdeményezésére határozta el. S mivel nem akarok itt most elibe vágni a határozatnak — hisz ez talán még most is intern ügye az egyetemnek — nem is tudok határozott feleletet adni.

— Az én egyéni felfogásom szerint a kinevezések törvényellenesek. His nem tekintjük is az egyetemek régi szabadságát, az 1916. évi 36. t. c. 6. §-a határozatlan megmondja, hogy a debreceni és pozsonyi egyetemekre nem nevezhetők ily módon új tanárok. Világos ebből, hogy a sokkal régebbi budapesti egyetemnek nem lehet kevesebb joga. Ez a törvény nemcsak a két fiatal egyetemre áll, mert ezt a lexet csak *modifikálták* most; régi jog ez s csak anti-jogászok vitatkozhatnak a fölött, hogy ez nem vonatkozik a régebbi egyetemekre. Így fest jogi szempontból a kinevezés.

Tudományos szempontból felbecsülhetetlen kárt jelent ez. Ilyen harcok politikai villongások színterévé nivellálják az egyetemet. Állandó tüzet szítanak az egyetemen az ifjúság és a tanári kar között s lesüllyeszti az egyetemet a politika esaközévé. És kétszeres kára ez így a nevelésnek is.

A bolsevizmus miatt hamarabb összehívják az általános békekonferenciát.

Budapest, február 1. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák. Párisi jelentés szerint Pichon külügyminiszter a kamara külügyi bizottságában kijelentette, hogy az ententenak is tudomása van róla, hogy Németországot a bolsevizmus veszedelme fenyegeti. Erre való tekintettel az entente valószínűleg tervezték. A külügyi bizottság a kijelentést tudomásul vette, aztán 9 szóval 5 ellen hozott határozatban felszólította a kormányt, ne tárgyaljon az orosz bolsevik kormányval a békéről.

A Bánát sorsáról tárgyalnak Párisban

Döntés még nincs.

Budapest, febr. 1. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A nagybatalmak tíz képviselőből álló bizottsága tegnap délután elfogadta azt a határozatot, amely szerint a szövetségesek megbízottakat küldenek Teschenbe, az ottani helyzet tanulmányozására.

A bizottság ezután a *Balkán problémára* tért át és először a Bánátra és a Temesvár városára vonatkozó szerb-román véleménykülönbözetekkel foglalkozott, amely vidéket ezidőszent franciá csapatok tartják megszállva.

Bratianu és Michu az egész Bánátot követelik az 1915. év augusztusában Franciaország, Anglia és Oroszországgal kötött szerződésre hivatkozva, amely Románia há-

borubalépése feltételéért a Tisza és Maros között fekvő egész területnek Romániához való csatolását állapította meg.

A másik álláspontot *Vesnić* szerb delegátus képviselte, aki a nemzetiségi elv alapján a Bánátnak azt a részét követelte, ahol a szerb lakosság többségben van, mint a románok. Biztos határt kívánt a Tisza és Maros között és a lakosság kívánságát is tekintetbe akarja venni. Feltétlen szükséges bizonyos határkiigazítás a Morava megvédésére, amelyen keresztül 1915-ben Szerbiát megrohanták.

Kétségtelen, hogy a két álláspont között nehéz lesz közvetítő megoldást találni, döntés még nem történt.

A csehek visszavonulnak az Ipoly tulsó oldalára.

Egyes helyeken már megkezdtek a visszavonulást.

Budapest, február 1. (Saját tudósítónktól.) Megbízható értesülés szerint a csehek egyes helyeken visszavonulnak az Ipolyig, a demarkációs vonalon túlra. Az Ipolyt a csapataink kezében van. A konáromi hidat a csehek elzárták és megszüntették rajta a forgalmat. Valószínű, hogy a csehek rövidesen visszavonulnak az Ipoly tulsó oldalára. Rimaszombatra egy olasz tábornok érkezett, a városban egyébként nagyszámu cseh katonaság van összpontosítva.

Románia mozgósít a bolsevizmus ellen.

Budapest, február 1. (Saját tudósítónktól.) Bernből táviratozzák: Ak itonai román követség tudatja, hogy a román hadsereget ismét mozgósítják és az 1872-97. évfolyamokat behívták. A jelek szerint Románia a bolsevizmus ellen védekezik.

Hol a béke?

Nincs az a Tabula rasa a föld kerekégén, mely nagyobb fejtörést okozott volna valaha is az embernek, mióta a földet tapossa, mint a mai helyzet. A wilsoni elv már maga is nagyon komplikált, ha a térképen kiharikázzuk az egyes nyelvszigetek kívánságait. A történelmi Magyarország például megszegyenitén a zebraőr tarkaságát. Legfeljebb a nagy alföld magvát lehetne kétséget kizárólag egy kalap alá foglalni. A magában szép, de eleve elv gyakorlati hajtásai bizony nem valami ideálisak.

A diplomácia alchimista konyhájába eddig csak hárompróbás, hót peccsittel bezárt ajku, két életet élő egyéneknek volt szabad belépni. Nyájasságban, megtévesztő manőverben iparkodtak egymás eszén túljárni a ex árcokat csak akkor vetették le, mikor az ágyuk azava zongott. Hja! titkos volt minden a világ legfeljebb aktalopások utján sejtethető valamit. Annyi volt az összevissza kötött titkos szerződés, hogy most Anglia kénytelen osászármetszéssel az összes 1917 előtti titkos paktumait felmondani, mint amelyek a wilsoni elvekkel ellenkeznek.

A középeurópai hármass szövetségből kiugrasztott Olaszország a szerződés alapján a teljes Adriát követeli a most már mint nagyhatalom, sutba akarja lökni az elvet és a szláv vidékre támaszkodó keleti partot nép és földrajzi viszonyok ellenére annektálni akarja. Itt fejlődik ki a jugoszláv-olasz villongás.

Magyarországról szó se essék. Itt cseh-lengyel, szerb román összefűzések várhatók.

Románia hadakozik a bolsevistákkal, ukránokkal, no meg Dsbrudzsában a bolgárokkal.

Az ukránok és lengyelek egymást ölik Lembergért; az utóbbi egyúttal a németeket is támadja Kelet-Poroszországban.

Törökország, a szulán Kis Ázsia bel-

sejébe megy. Sztambul, a próféta zászlájának őrzője, nemzetközi kereskedők magtárjait őrzi, mint Ázsia és Európa vizitája. A Törökbirodalom talán 4-5 részre hull. Armenia kimondta függetlenségét, Kis-Ázsia földközi partvidékét vagy az alakulandó népszövetség, vagy valamelyik antant hatalom kebelezi be. Palesztina zsidó állam, a mögöttes terület Damaszkuszról is Arábiának esetleg legdélibb részéig, valószínű, mint arab Egyesült-Államok fognak ideig-óráig szerepelni. Ázsia keleti részében a német gyarmatokért Japán, Kína, Ausztrália viv harcokat Kiaocsauért és a „Csendes Óceán”-i szigetekért. Afrika német gyarmatai a legjobb esetben a népszövetség, tenát jelenleg még egy fiktív kormányzat érdekszférájába kerül, de nincs kizárva, hogy egyiken másikán, például a német Kelet-Afrikán a szövetségesek osztozkodnak.

Napoleon leveretése után a bécsi kongresszus ült az asztalon kiterített térkép mellett s mint hatalmak, győztesek, a hadi jog alapján nyírták szét Európa arcát. Ma már az alattvalók is szóhoz jutnak, mert szóhoz kell jutniuk, hogy békét arasson a párisi kongresszus. A lehetőségig pontosan kell a néprajzi elveket, a földrajzi szükség-szerűséggel összeegyeztetni, különben a láng ismét fellobban.

Ez az Achilles-sarka a problémának. Ezért kell most a győzőknek is letenni a fegyvert és a józan észre haligatni csak, mert most már nemcsak a fegyver, nemcsak a nép, de a föld is szavazatot akar a konferencián, mert minden erőszakosai összetakolt állam ellen a heg és viz fog di adalmasan szembeszállni.

* Megérkezett alapszabályok. Az állomásparancsnokság közli, hogy a „Magyar tisztek és továbbszolgáló altisztek országos szövetsége” alapszabályai említett parancsnokság Országos helyiségében a déli-előtti folyamán megtekinthető. Említett szövetségbe tagokként az összes nyugdíjas hadvidéjasok is beléphetnek.

Bodojó-, Adorján- és Csillagos-tanyák kincsei

Hatvan hold cukorrépa a földben.

A közgazdasági és ipari élet rettenetes pangását szeretik rákenni a széninségre és a gyűlésekre, ahol csak beszélnek és beszélnek. A szalárdi határban

hatvan hold kövér magyar földben hever még ma is óriási mennyiségű cukorrépa,

amelyhez nem kell se szén, se gyűlés, hanem két erős kar és munkakedv.

Tudjuk nagyon jól, hogy az elpusztult értékek mellett ez a hatvan hold cukorrépa elenyésző csakélység, de nem szabad lesajndítani egy filléryi vagyont sem, amelyik ma a földben fekszik. Ki tuója: vetnek-e tavasszal?

Néhai Tóth Mihály több ezer holdas birtokán három virágzó tanya körül rothad a földben a nagymennyiségű cukorrépa.

Ez a három tanya: Bodojó, Adorján és Csillagos. Keskeny kis vasut vezet hozzájuk, amelyen egy ujjal el lehet tolni a könnyű kocsit, szeraszám is van, csak az ember hiányzik, aki megfogja az ásó nyelét.

Egy időben dolgoztak is itt munkások s így immel ámmal kiszedtek egy pár mázsát. Ez már mind megrothadt vagy megfagzott. Egy gazdasági szakértő véleménye szerint a még földben lévő répának semmi baja sincs s ha egy héten belül nekilátnak, még meg lehet menteni.

Tudnak e erről a kitűnő munka alkalmomról a Nemzeti Tanácsnál s ha igen: türik-e tovább ezt a lihetetlen gazdasági indolenciát? Hisz az egész ország sir, hogy reggel keserű a kávéja a győreknek, mert nincs cukra.

És tud e erről a Hatósági Munkaközvetítő? Vagy az sem tud senkinek sem munkát adni, mint ahogy a Lakáshivatal senkinek sem tud lakást szerezni?

Fegyverraktárt kerestek a Burgban.

Budapest, febr. 1. (Saját tudósítónktól.) Tegnap Bécsben az a hír terjedt el, hogy a Hofburgban óriási fegyverraktár van. Erre népszerű zászólaljt küldtek ki a Hofburg megvizsgálására, amelyek őrizetét tisztekből alakított zászólaljt látja el. A tiszti őrség kénytelen volt kinyitni a Hofburg kapuit, mire a népszerű emberek valamennyi szobát átkutatták, felforgatták a szekrényeket, felszedték a szőnyeget, átkutatták minden butordarabot és öt órai munka után konstatálták, hogy a Hofburgban csak annyi fegyver van, amennyi a tiszti őrség számára feltétlenül szükséges.

Tűzifa

házhoz való
szállítására
megrendelést
elfogad az

Apolló-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

Megkezdí működését a munkásügyi bíróság.

A munkaadók és munkások között felmerült, mindennemű szolgálati szerződés és munkabér ügyből kifolyó panaszok és vitás kérdések elintézésére a népkormány a munkásügyi bíróságok felállítását rendelte el. Intézkedett a néptörvény arról is, hogy a munkásügyi bíróságok felállítását megelőző szervezési munkálatokat az illető törvényszékek azonnal kezdjék meg, hogy minél hamarabb működésbe léphessenek.

Nagyváradon ez a szervezés már megtörtént. A törvényszék I. emeletén, a járásbíró egyik helyiségében holnap dr. Sárváry járásbíró vezetésével meg is kezdí a tárgyalásokat. Anyag már bőven van, még a szervezés munkája alatt érkeztek be panaszok, munkaadók és munkások részéről.

Dr. Sárváry a járásbírósnál betöltött előzői tisztségét és magyméretű elfoglaltsága miatt elhagyja és helyette mást neveznek ki.

Jogászai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek a munkásügyi bíróság működésére, mert a magyar köztársaság népkormányának ez lesz a legelső kreaturája, amely aktivitásba lép.

A kereskedelem megkezdése az antanttal Értekezlet a kereskedelmi és iparkamarában.

A bukaresti francia gazdasági bizottság megbízottjának, Csire francia kapitánynak minapi nagyváradit tartózkodásával kapcsolatosan, amelyről részletesen beszámoltunk, a minnek az volt a célja, hogy kapcsolatot keressen a nagyváradit kereskedelem és az antant kereskedelme között, tegnap fontos értekezlet volt a nagyváradit kereskedelmi és iparkamarában.

Az értekezletet *Moskovits* József dr. a kamara elnöke hívta össze s azon részt vettek: Pókay Dezső a földművelésügyi kirendeltség, Olasz Elemér és Papp Imre a Bihar megyei gazdasági hivatal, Elek Mór a vármegyei közlekedési hivatal, Szmarcska Ernő a gyáriparosok országos szövetsége és a Városi Vasut, Rimaróczy Béla a városi villamosmű részéről, továbbá Flegmann Armin vezetésével a nagyváradit Kereskedelmi Csarnok szakosztályának elnöke és végül Holdy Sándor, az iparos tanács elnöke az ipartestület részéről. Lukács Ödön főjegyző kimentette elmaradását.

Moskovits József dr. elnök az értekezlet megnyitása után rámutatott, hogy komoly jelei vannak, hogy a kereskedelemben a feszültség kezd engedni. Erre vall, hogy a bukaresti francia gazdasági bizottság érintkezést keres a magyar kereskedelemmel, de mai jelek is ezt bizonyítják.

Papp János dr. másodikár ismertette a bukaresti francia kamara átiratát.

Oláh Béla dr. kérte a megjelenteket, hogy csoportok és szakmák szerint adjanak választ arra a kérdésre, mik a termelés akadályai, mire volna szükség azok elhárítására és a kereskedőknek, iparosoknak milyen árukra volna szükségük.

Az értekezlet többek hozzászólása után úgy határozott, hogy az egyes gyáripari, kereskedelmi és ipari szakmák vezetői a szükségleteket három nap alatt írásban fogja közölni a kamarával, amely az adato-

kat feldolgozza és részletes felvilágosítást nyújt a bukaresti francia gazdasági bizottságnak.

Moskovits József dr. megjegyzi, hogy a francia bizottság megkeresése az első lépés, remélhető azonban, hogy ha a kért felvilágosításokat megkapja, további tárgyalásokat fog kezdeni a kamarával s a tárgyalások során majd a kamara szóba fogja hozni egy francia kereskedelmi képviselőt Nagyváradon való létesítésének kérdéséről is.

Kommunista gyűlés Nagyváradon.

„Csak elvi alapon . . .”

Ma délután fél 3 órakor a Munkásokthonban kommunista gyűlés lesz. A gyűlésre Budapestről *Kun* Béla és *Vágó* Béla kommunista vezetők jönnek le, hogy ismertessék és terjesszék a bolsevizmust. A házak falán már napokkal ezelőtt megjelentek a fenyegető felírások, amelyeket mázoló tanoncokkal festettek fel az éjszaka leple alatt. Ezek a „reszkesson a burzsoázia a proletárforradalomtól”, „le a töcséskel”, „éljen a proletárdiktatura” és más, még százfélé figyelmeztetések intik a város lakóit attól, hogy ma délután a kommunista gyűlésen részt vegyen.

Különösnek találjuk, hogy a bolsevisták nem kapcsolták ki propagandájukból Nagyváradot. Két héttel ezelőtt *Jancsó* Károly a „Szalon”-kávéházban megtartott pöccgyű-

lésen kijelentette, hogy itt nincs alapja semmiféle kommunizmusnak, itt mindenki a tulajdonjog magasztán áll és a nagyváradit szociáldemokrata párt nem látja elérkezettnek az időt a kommunizálásra. *Jancsó* Károly be is vonta lobogóját, csak Váradszőlősső próbálkozott még egyszer — eredménytelenül.

A központ úgy látszik, nem elégedett meg *Jancsó* kudarcával, sőt Leninnek a bolsevizmus bukásáról tett nyilatkozatát sem fogadja el, leküldi *Kun* és *Vágó* Bélát, hogy a város eddigi példás rendjét megzavarják és a nyugtalanság és rémület magvát szét-hintsék.

A városban elterjedt híresztelésekre vonatkozólag kérdést intéztünk a szocialista párt egyik beavatott emberéhez, aki a mai gyűlésről és az ezzel kapcsolatosan közzétett hírekről a következőket jelentette ki:

— A kommunisták gyűlése tisztán elvi alapon fog lefolyni, minden incidens nélkül. A nagyváradit szocialisták többsége nem vallja a szélsőséges elveket, tehát minden különösebb hatás nélkül fog lezajlani ez a gyűlés, amelyet a párt azért engedélyezett, mert az az álláspontja, hogy teljes szabadságot enged minden irányban. Az eszmék fejtegetését és tárgyilagos megbeszélését a párt nem akarja megakadályozni.

A gyűlésen részt vesz — értesülésünk szerint — a szociáldemokrata párt is és vitát fog kezdeni, amellyel meg akarja győzni *Kun*ékat igyekezetük hiábavalóságáról.

HIREK

* **Isztentiszteletek sorrendje.** Róm katólikusoknál: Székesegyházban reggel 6 től 7-ig csendes, 9-kor nagymise és egynegyed 12-kor csendes mise. Olasz plebáni templom: 7, 8, 9 és fél 12-kor vannak a szentmisék. Újvárosi plebánia-templomban 7, fél 9, fél 10 és 11 órakor mondottak a szentmisék. Váradvelencén 8 és 9 órakor lesz a szentmise. Reformátusoknál: Osziban 10 órakor, Újvárosban 9 órakor kezdődik. Evangélikusoknál: Délelőtt 10 órakor.

* **Az Urleányok-kongregációja** ma délután 4 órakor ünnepélyes tagfelvételét Dománék Pál prézes tartja, a szent László menedékházban. A szertartás alatt Resch Mihályné énekel szólt. A tagok vasárnap reggel 8 órakor az olasz plebánia templomban közös szentáldozáshoz járulnak.

* **Kinevezés.** A nagyváradit pénzügyigazgatóság mellé rendelt számviteli főnöki állás két év óta üresedésben volt. A pénzügyminiszter ezen állásra dr. *Wester* Henrik lugosi számviteli főnököt helyezte át és ugyanakkor pénzügyi főtanácsosnak a VI. fizetési osztályba kinevezte.

* **Nincs tovább.** Eddig a miniszterium rendelkezéseire ingyen kaptak a leszerelő katonák lisztet. Tegnap a közlekedési ügyosztály rendeletet kapott, amelyben a miniszter ezt a kedvezményt eltörölte. A rendelet jelezte még annak idején, hogy ez a kedvezmény csak három hónapra szól s ez a dátum február elején lejárt. Természetesen pénzért ezután a volt katonák is kapják a kijáró adagokat.

* **Tanfolyamok az ipari szakiskolán.** A nagyváradit fa- és fémipari szakiskolán a legközelebbi napokban a következő tanfolyamok veszik kezdetüket: a dinamógép kezelői tanfolyam folyó hó 3-án, a második lokomobil és cséplőgépezői tanfolyam 6-án este 7 órakor, továbbá 4-én este 6 órakor a továbbképző gépészeti tanfolyam az utolsó perces utcai épületben, végül a Schlauch téri épületben 6-án este 7 órakor kezdődik meg az úgy a kezdők és dilettánsok, mint a már megfelelő ipari képzettséggel bíró egyének részére rendezett asztalosipari gyakorlati tanfolyam. Mind a négy tanfolyamra az ipari szakiskola igazgatóságánál (Schlauch-tér 10) lehet beiratkozni, azonban a jelentkezők csak korlátozott számban vehetők fel.

* **Propagandaképeslapok.** Az Országos Propaganda Bizottság propagandaképeslapokat hoz forgalomba. Az első már meg is jelent, a „Nem! nem! soha!” plakát kisabított formájában. Felhívjuk a közönséget, küldje ezeket a lapokat különösen Angliában, Franciaországban és a spanyol államokban levő ismerőseinek, kérjék fel a megszálló csapatok katonáit is, küldjenek e lapból haza. Legközelebb újabb levelezőlapok is jelennek meg, valamint propagandabélyegek is. A helyi propaganda bizottságok, egyesületek, kereskedők, akik a levelezőlapokat árusítani óhajtják, forduljanak az Országos Propaganda Bizottsághoz (Budapest, IV. Múzeum körút 1.)

* **Gyakorló kalon.** A Kath. Legényegylet március hó 2-ig bezárólag ma és minden vasárnap délután 4-7-ig zárkórú kalon délutánt rendez.

Fischer Ervin és Weisz József hangversenye.

Csak a béke aranynapjaiban láttunk olyan előkelő közönséget, mint amilyen tegnap este a Kath. Körben a klasszikus zeneművészet gyönyörében elmerültetett. Városunk fejlett zenei kulturáját jellemzi az, hogy egy telt ház tapsolt két kiváló művészenek, akik a várakozást minden tekintetben ki is elégitették.

Sevick, a híres mesternek egy nagyra hivatott tanítványa Weisz József hegedűművész adott három gyönyörű klasszikus szonátát, melyet Fischer Ervin kiváló zongoraművészünk kísért a töle megszokott proficitással.

Első számnak Griegnek, a komor északi komponistának C moll szonátáját adták elő, melynek különösen a Románc részlete kellett csodálatlan lejtést. Szívhez szellett azok a csodás hangok és harmonikák, melyeket a két művész tökéletesen interpretáltak.

A sfaccatók, trillák és flogeolát hangok a technika szuverén birtokában nem tévesztették el a kívánt hatást. Főlényes biztossággal cserdült fel ezután a rendkívül nehéz harmadik tétel. A legtöbb tapsot a művészek Paganini csodás szépségű Ddur koncertjében aratták, melynek örökéletű emlékiát mindenki egyszerre megérti és rajongja. Ha olyan melegen zengő tónussal és forró átérzéssel hallja ezt előadni, a mint ezt a két művész előadta.

A témák kerekded megrajzolását, a klasszikus szépségek biztos kiaknázását és azokban való művészi elmélyedést itt élvezték legjobban. És itt feltétlen biztos technika szükséges, mert a duplafogások arpeggiók, terc és decimenetek, óriási feladatot róznak az előadóra. Tombolva ünnepelte a közönség a művészeket, a kik ezután Beethoven híres Kreutzer szonátájával fejezték be súlyos műsorukat. És míg az előbbi számokban főleg a hegedűnek volt vezérlő szerepe és Weisz Józsefnek volt bő alkalmuk, hogy mindinkább fejlődő művészetét csillogtassa, addig itt — Beethoven utóérhetetlen remek művében Fischer Ervin mutatta be csodás művészetét. Óhajásunk az, hogy legközelebb egy önálló zongoraestél keretében élvezhessük az ő nemes játékát. Mert ő valóban ihletett poétája hangszerének és szuverén technikáját nem felfoghatja, hanem alárendeli a mű tartalmi lényegének. Beethoven szonátájában is legnagyobb hatást keltett az Andante és a hozzáfűzött variációk.

Weisz József, ha viszonyok engedik egyébként Berlinbe és Párisba készül, ahol a művészi tanulmányait az ottani mestereknél még tökéletesíteni fogja. R.

A Spartacusok újabb akciója.

Budapest, febr. 1. Saját tud. táv.) Berlinből jelentik: A Spartacisták Erfurtban megszállták a táviróhivatalt, ami a Weimesba összehívandó alkotmányozó nemzetgyűlés szempontjából rendkívül fontos esemény. A turingiai iparvárosok teljesen a radikális szocialistákhoz tartoznak. A berlini Spartacusok és Oroszország között igen megélt az összeköttetés.

* **Ipartestületi közlemények.** Cérnaosztás a szabóiparosoknak! Értesitem a testület közlékébe tartozó összes férfi, női, magyarszabó, paplanos és szűcsiparosokat, hogy az esedékes cérnaosztást folyó hó 3-án, azaz hétfőn reggel 8—12-ig, délután 2—5-ig Szacsavay utca 8. szám alatt (Menház) fogjuk eszközölni. Milyen előzetes jelentkezés nem volt a cérnáról az ipartestületi tagsági könyvecské feladatása mellett kell jelentkezni. Később jelentkezők igényei figyelembe vételre nem fognak.

Ertesitem az ipartestület közlékébe tartozó összes iparosokat, hogy a rendes évi tisztújító közgyűlés megtartását az iparostanács folyó hó 9-én, illetve határozat képes számban való meg nem jelenés esetén 16-ára tűzte ki. Ugy a meghívók, mint a számadások az érdekelteknek a hivatalban, a hivatalos órák alatt rendelkezésre áll. Tisztelettel Holdy Sándor iparos tanácselnök.

* **Mire tilos vadászni?** A mai naptól kezdve nem szabad nyulra, fogolyra, őzre, szarvasra, fácánra és zergére vadászni.

* **Csak utalvánnyal javít a hatósági üzem.** Több ízben előfordult, hogy a közönség a cipőjegyrendszer megszüntetésére hivatkozással a Rimanóczy utca 4. szám alatt levő városi cipőjavító műhelytől azt követeli, hogy lábbejéit jegy nélkül vállalja el fejelés, talpalás vagy javításra. Tudatom a város közönségével, hogy bár a cipőjegyrendszer a kész cipő vásárlására és az új cipőnek cipőszekrélybe való készítésére vonatkozólag tényleg megszűnt a hatósági cipőjavító műhely utalvány nélkül nem vállalhat munkát és így itt az utalványok bemutatása a közönségre nézve kötelező. Ezeket az utalványokat a közlélmzési ügyosztály állítja ki. Lukács Ödön, polgármesterhelye tes.

* **Bolgár bandák harácsolnak Romániában.** Craiovából jelentik hivatalosan: Egy bolgár banda Behetul irányában átkelt a Dunán. A határőrök elkeseredett küzdelmet folytattak a banda nagyszámú tagjaival, akik loptak és raboltak, azután pedig a Dunán át visszavonultak. Rendkívül jellemző a bolgár vállalkozásokra, hogy lopás és rablás céljából átkelnek a Dunán. A bulgárok úgy látszik folytatni akarják a harácsolást éppen úgy, mint eddig.

* **Gyufarendelelet.** Hétfő, február 3 től kezdődőleg az összes hatóságiliszti- és életmiserületekben a babjegy februári 26., 27., 28. és 29. szelvényei ellenében családunkint négy skatulya gyufa vásárolható skatulyánként 8 filléres maximális árban.

A magyar minisztériumnak 1544—1918. számú rendeletének 2. § a alapján felhívom az összes gyufagyártással foglalkozó kereskedőket és mindazokat, akik gyufakészlettel rendelkeznek, hogy készletüket 24 óra alatt a közlélmzési ügyosztálynál jelentésk be.

A gyufa kicsinyben való eladási (a fogyasztóval való közvetlen forgalomban) maximális ára a következőkben van megállapítva: mindenféle svéd és rózsaszalon gyufa dobozoként 3 fillér, 48-os rózsaszalon (paraffin) gyufa tokoként 11 fillér, 56-os rózsaszalon (paraffin), vagy kénes gyufa tokoként 12 fillér. Aki gyufát ennél magasabb ártan árul, avagy egy vevőnek 10 doboznál több gyufát elad, hat hónapig terjedő elzárással és 2000 koronáig terjedő bírsággal büntetettik. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

IRODALOM

Az Élet képes heti folyóirat (szerkesztő Anka János) folyó, február hó 2-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Ady Endre, Boros Ferenc. — Nemzeti lélek. De Gyomlay László. — Sikoltások! (Költemény) Németh István. — A kapu. (Elbeszélés) Harangi László. — Felvidéki udvarok. Dióvald Kornél. Graál lovag a trafikban. (Elbeszélés.) Vértessy Gyula. Kultura: Kérdések a magyar kultura szövevényéhez. Honykán. — Szacházi esték Boros Ferenc. — Az Ernst muzeum nyolcadik csoportkiállítása. m. — Beküldött könyvek. — Följegyzések: Mire gyűlölök a németet? — A népek szellemei beszélnek. Bérei-Tóth Júlia. — Hétfői hétre: Ádó és a szövevénytalokban. U. — Gobelin szövevény. varrtak. U. — Ujságpapír. m. — Végre. m. — Szerkesztői üzenetek.

A kitűnően megszerkesztett folyóiratot gazdag és mindig aktuális illusztráció és a mai viszonyokhoz mért igazán olcsó előfizetési ára a legkedveltebb és legkeresettebb szépirodalmi folyóirattá tették. Előfizetési ára egész évre 40 korona, félévre 20 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, I., Fehérvári-ut 13. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

KÖZGAZDASÁG

A TOZSDE.

Budapest, február 1. (Saját tudósítónk től.) Hosszu idő óta ma nyílt meg az országon is először a tozsde. Az értékpiacon ma is szilárd volt az árfolyam, a litkárság a következő közléseket jegyezte fel:

Magyar Hitel 941—953, Osztrák Hitel 641—649, Jelzálog 481—490, Lezármoló 631—636, Fabank 790—803, Államvasút 934—944, Kereskedelmi Bank 4335—4345, Hazai Takarékszövetkezet 18000—18500, Concordia 665, Salgó 989—995, Ganz 2820—2840, Naiszi 3075—3085, Adria 1670—1680, Atlantica 1165—1175, Levante 1010—995.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: Tatárjárás.
Vasárnap este: Majd a Vica. (Bemutató.)
Hétfő: Majd a Vica.
Kedd: Majd a Vica.
Szerda: Majd a Vica.
Csütörtök: Arva László.
Péntek: Médi.
Szombat délután: Mágus Miska.
Szombat este: Ördög.
Vasárnap délután: Nebántavirág.
Vasárnap este: Görög labsgála (Repriz.)

Majd a Vica. Gábor Andor malatságos vigjátékát, mely a bpesti Magyar Színház állandó műsordarabja, ma este hozza először színre a Szigligeti színház Erdély Miklós igazgató pompás rendezésében. A színésztörténeti körössé Juci, Vicát pedig G. Polgár Mariska kreálja, akinek ebben a szerepben is előreláthatóan nagy nagy sikere lesz. A férfiak közül majdnem mindenki részvesz a darab előadásán mely szerdától bezárólag fogja szórakoztatni a közönséget.

Árva László királyt Gróf Bászló adja a csillárterti előadásán is. Gazdy, Polgár, Jósika, Váradi, Stoll, Békefi, Madas, Harasnyai és Deák játsszák a többi szerepeket; — az udvari bolond tragikomikus szerepét ezúttal is Szigeti Jenő adja.

Médi. Péteken este ismétlik meg a Médi előadását Aggházyval a címszerepben. Aggházyt kívül Horváth Nusi és Jósika Mici, Gróf, Madas, — Stoll és Szigeti Jenő játsszák régi szerepeiket.

Gerög rabszolga vasárnap este szerepel a műsorban Békeffi Lajos gondos rendezésében.

MOZI.

Clara Kymball Young: ez a név — a filmek barátainak nem kell mondanunk — szépséget, derűt, napienyos mosolyt és mindenekfelett tiszta művészetet jelent. A közönség régesrég nem tapasztalhatott a magyszerű amerikai primadonnának, akinek finom alakja kedvesen rajzolódott emlékezetünkbe. Most, hogy az országhatárok mégis csak megnyílnak, semleges földön át egymásután importálják a külföld legragyogóbb márkájú filmjeit és ezek között bizonyára előkelő hely illeti a Juaniták című magyartulú filmjátékot, ezt a pompás amerikai látványosságot, amelynek centrumában Clara Kymball Young alakítása ragyog. A ritka érdekes filmet kitűnő új műsor keretében ma mutatja be az Apolló.

Titokzatos leányrablás. A lázas éleli világáros minden detektívjét mozgósítják. Előtt példátlan titokzatossággal, izgalmas körülmények között a társaságok ünnepeit szépsége. Ez a kiinduló pontja annak a bravuros detektívtrünetnek, amelyet mai műsora nagy eseményeként hoz színre az Uránia. A legérdekesebb és legizgalmasabb detektívfilm azok közt, amiket az utóbbi időben láttunk. A legkitűnőbb németfilmmlí véretek számára nyílt kedvező alkalom a fényes felvétel révén elsőrangú alakításokra.

Főszerekesztő: **FOLLMANN GÉZA.** Szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

URANIA mozgó- színház	2-án
	Titokzatos leányrablás.
Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

VIGADÓ mozgó- színház	2-án
	A szerelem hatalma.
Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

Nyílttér

Dr Roszkopf Béla

ORVOS
lakását és rendelőjét a Színházi Bazár épületbe (feljárát Molnár fényképész felől) helyezte át.

APOLLÓ mozgó- színház	2-án
	Joainták.
Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

Marcsicsek Ferenc
Államilag képesített szőlő-
és borkezelő-kádármester.
Nagyvárad, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók készítését és javítását. Borpince berendezést, borkezelést, borderítést és hibás borok preperálását. Szőlőtelepítéseknel, szőlőfajok megválasztásánál a talaj fizikai összetétele és fekvése szerint felvilágosítással szolgállok.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napjában egyszer indul s csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a túlszűlt vonatról és még aznap vissza is térhessen, Váradiól a fürdőig, autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befizadó autómobil e hó 12-től kezdve, reggelenként 8 órakor indul a Fekete Sas előtti állomásától s az utasok számára mérten két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldő a Félixfürdőig 4 korona
Fürdőbérlet.

IZSÁK LIDIA
Elsőrendű
fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.
Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítettnek.

ECKSTEIN ÖDÖN
Kolozsvári-u. 33. sz.
rézműves
Szeszfűző berendezéseket, átalakításokat, páin a-fő ő és mosóüstöket készít.
Vörösrézraktáron van!

Heti árjegyzék

Szines ebédidőkészlet aranyozással 12 személyre . . .	500.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Sz. kávéskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vízescanós szines . . .	20.—
Majolika virágváza szines virággal	15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.—
Retorticum asztali lámpa nickel, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nispek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteitviz-tartók.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK
üveg, porcellán, lámpa, diszmű-
árak, ezüstárak, konyhafelsze-
lések gyári raktára Nagyvárad,
Hiatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Íróasztal,
bárányzóállvány eladó.
Szaniszló utca 23, földszintes épületben.

Két három
szobás lakást keres magános urnő. Ajánlatok Szaniszló-utca 6., kapujelző.

Damjanich-utcán
bérház (12 lakással) melyből egy 4 szobából álló lakás esetleg azonnal elfoglalható, eladó. Vételára 160.000 korona. Részletes felvilágosítást dr. Váradi Ödön ügyvédnél, Széchenyi-utca 12 szám.

Bérházak
magánházak elfoglalható lakással is. Értekezni Balázs Gyuláné, Vécsey Károly-u. 4. sz.

Gazdasszony,
ki főzni kitűnően tud és háztartást önállóan vezet, jelentkezék a Parkszállodában.

Likőr
és rumkomposztók,
Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentliák. Törköly, Szilvium, Seprő, Cognac-likőregek használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Francia és angol
eredeti parfüm-különlegességek, L'origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nelson, Ceur de Janette, Californian Poppy, ugyancsak az összes virágillatok megérkeztek és dekánként kimérve kaphatók: Farkas István Apolló drogeriájában.

Uri leány
keresztény úri családnál keres teljes ellátást külön szobával. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérünk.

Salétrom-só!
Szonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárban, — városháza mellett.

Ne dobja ki pénzt
a ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait újra festheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárban, a városháza mellett.

Pemete
a hársalámencukorka elhárítja a köhögést és megakadályozza a hurutot, kiváló hangtisztító, oldószer. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárban, a városháza mellett.

Cipészeknek!

1 kgr. la. buzacsíríz	—	—	—	K 19:60
1 kgr. la. aranycsíríz	—	—	—	K 39:20
1 kgr. la. folyékony „Argos” csíríz	—	—	—	K 8:—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	—	—	—	K 10:—
1 drb. brassói talpráspoly	—	—	—	K 3:80
1 drb. brassói kireszelő	—	—	—	K 3:30
1 kész. bőrtalpvédő	—	—	—	K 2:50
1 drb. vaskapta	—	—	—	K 12:80
1 kész. acél talpvédő	—	—	—	K 7:70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosnyv	—	—	—	K 6:80
ugyanaz zsákvételnél	—	—	—	K 6:25

SZERELŐKNEK!

Bőrtársa vízvezeték csaphoz	—	—	—	
100 drb 1/2" csaphoz	—	—	—	K 4:80
100 drb 3/4" "	—	—	—	K 6:80
100 drb 1" "	—	—	—	K 9:60

Mereskedőknek megfelelő árendemény!

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

MUSZÁJ NEVETNI!

„UJVÁRI TELEFONÁL”

a címe annak a legújabb tréfás, kétoldalu hanglemeznek, melyet Ujvári, a közkedvelt magyar éneklő komikus a Télikerből ad elő. Hogy ez a kiváló

népszerű komikus

az ő csodás tehetségével milyen elsőrangú produkál, azt a most megjelent lemezen a legteljesebben igazolja. E lemez

pénzért nem kapható,

hanem csupán hat darab használt, lejátszott lemez ellenében, kizárólagos joggal

W A G N E R

„Hangszernagyáruház”-nál

Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Telefon: József 35—92.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig.

Fényképes dalszöveges lemez- és hangszerárjegyek ingyen!

Eladó szülőoltványok

1 és 2 évesek

amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéssel vállal:

Molnár Mihály
Abaujszántó.

Nagyvárad Áruháza

Részvénytársaság

Elfogad:

árakat beraktározásra, előnyös kamat mellett lombard kölcsönöket ad. — Saját iparvágány. Telefon 112. Telefon 112.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékcsere, bronzműves, bádigos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!